

29 Mart 2014 - Londra

Sekülerizm Ödül Töreni Konuşması

(Seçimden Bir Gün Önce)

Biliyorum Türkiye hakkında konuşmamı istiyorsunuz. Ayağımın tozuyla size taze haberlerle geliyorum,. Bu hafta twitterla , youtube beraber dini nedenlerle Nuh'un Gemisi Filmi yasaklandı. Hükümet kurmaylarının; seçim kazanmak için Suriye ile savaş çıkarabileceklerini kayıtlardan öğrendik. Konuşmaların mı, konuşmaların sızmasının mı daha korkunç olduğuna karar veremedik. Ve devletin resmi kurumu Diyanet 81 ilin camilerinde okunmak üzere Cuma hutbesi dün bildirildi. "Geminin dibini deldirmeyin,"Açıklaması; "hükümete oy verin. " Oldukça heyecanlı değil mi?

Birbirimizin kökünü kurutmamak için seküler olmaya mecburuz.

Geçen hafta, ülkemde sokakta bira içen bir Norveçli turist, AKP'li bakanı görünce elindeki birayı arkasına sakladı. Hiçbir yasa onun sokakta bira içmesini yasaklamış değildi. Fakat dindar bir gurup insanı görünce spontane olarak ürkmüş, birasını saklamıştı.

Onda, yasal bir kural olmadan doğal bir tepkiyle bu tedirginliği yaratan ruh hali için seküler olmaya mecburuz.

Ülkemde Aralık'tan bu yana olan bazı şeyleri sıralamak isterim;

Başbakanın evinde bulunan bir milyar doları nasıl saklayacağını bilemeyip, emlakçı dozunda evler satın aldığı; saklayamadıklarını kâğıt öğütme makinesi ile öğüttükleri;

Rüşvet için en güçlü din adamından meşru olduğuna dair fetva aldıkları;

Çok kültürlü şehrimiz Hatay'a çeçen, Libyalı, Tunuslu Afgan İslam cihatçıları yığdıkları;

Suriye'deki cihatçılara Türk gizli servisi eliyle silah götürdükleri;

THY uçakları ile taşıdıkları silahların yanlışlıkla Hıristiyan yerine Müslüman öldürmesinden endişelendikleri;

Doğum kontrolünü ve kürtajı yasakladıkları, beş çocuk emri verdikleri;

Normalde demokrasi ile yönetilen ülkelerde bunlardan sadece biri bile hükümetin yıkılmasına yeterliyken nasıl oluyor da benim ülkemde hükümet dimdik duruyor?

Hükümetin yıkılması ve hatta dini ahlak sözüyle (moral rehberlik) İslamcı partinin yok olması gerekemez miydi? Hayır, Türkiye de böyle olmadı. Yarın belki biraz hırpalanacaklar ama iktidarları sallanmayacak...

Tımarhaneye dönmüş ülkemde onları koruyan büyük güç nedir? Benim sorum bu!
Ve cevabım hazır: Kutsal kitaba sarılmış bir gücü kim yıkabilir ki!

Ortadoğu'da hangi ülkeye bakarsak bakalım Türkiye her zaman en modern olarak örnek gösterilir. Fakat Ortadoğu'daki her ülke dini bütünlükten dolayı birbirinin değişik versiyonlarıdır.

Dini devlet kurumlarından sosyal organizasyonlar ve bireylere kadar her yerde dinin yaptırıcı etkisini görürsünüz. Ülkelerin dış işleri dini hatlardan bölünüyor. Örneğin İsrail Filistin... Örneğin İran, Suudi Arabistan.. Örneğin ülke içindeki mezhepsel ve dini bölünmeler, sanırım bugün en güçlü örneği Suriye'dir. Mısır'da Kıptilerin durumu Türkiye'de Alevilerin durumu.. Belli ki her alanda dini inançlar sosyal ve politik yönetim biçimlerimizi çok etkiliyor.

Bu ayrışmaları, tarihi olarak denenen yöntemler arasında uzlaşmaya en yaklaştıran ve bir çözüm için en çok umut vadeden şey laiklik olduğu için sekülerizm bize herkesten çok lazım.

Bir realist ve bireysel özgürlüklere inanan biri olarak amacım insanların inançlarını ya da tanrıya hissettikleri yakınlığı azaltmak veya yıpratmak değil. Fakat özgürlüklerimizi koruyabilmek için inancın doğasında olan kamu alanına yayılma içgüdüsünü bireysel seviyede tutmak zorundayız..

Dev bir ideolojik mücadelenin içinden geçiyoruz. Dinin bağnazlığının ve insanlığın gelişimini engellemesinin bu yüzyılda içine sığındığı siper; kültürel korunma olarak karşımıza çıkıyor.. Kültürel haklarla ilgili, insanlık tarihinin en büyük kumarlarından birini oynuyoruz. Kültür, dinin eski çağlardaki efsanevi gücünü korumasının yeni kalesi.. İnanç kültürünün dinamikleri, toplumun bütün farklılıklarını kendi gücü içinde eritiyor ve yok ediyor.

Batı ülkelerinde bu durum; bir kadının vücudu üzerindeki himayesi, dini sembolleri üzerinde taşıyabilmek ve eşcinsellerin evlenme hakları üstünden bir çatışma alanı yaratıyor. Bu konuların hiç birini küçümsemek istemiyorum.

Fakat Türkiye'de ve Ortadoğu'da aynı dini iradeler bizi kadın ahlakı üstünden şiddet, insanların yaşama hakkı, çalışma hakları, yaşam biçimlerine saldırı olmasından korkmadan kimliklerini taşıyabilme hakları gibi konularda çatışmaya çekiyor.

Umarım size şımarık bir ego gibi gelmez, bence bizim kavgamız biraz daha zor.

Bu nedenle eğer kültürün içine saklanan dini istila niyetini açığa çıkarmayı başaramazsak küresel olarak bir kez daha kendi felaketimize mahkumuz..

Batı dünyası 2002 yılında AKP iktidara geldiğinde çok heyecanlanmıştı. Artık dünya otoriter laiklerden kurtuluyor, Müslüman demokratlarla kucaklaşıyordu. Türkiye'den medeniyetler arasındaki uzlaşmaya ve dinler arasındaki barışa katkı sağlaması bekleniyordu. Ancak iki küçük ayrıntı gözden kaçmıştı:

Birincisi; İslamcılar 90 lı yıllardan bu yana gerek koalisyonlarla gerek yerel yönetimlerle zaten iktidarın ve şikâyet ettikleri yönetimlerin bir parçasıydılar.

İkincisi; tualete nasıl gideceğinden, eşiyile nasıl sevişeceğine, parayı nasıl kullanacağından, kızları nasıl yetiştireceğine, ne giyineceğinden, ne yiyeceğine kadar her şeyi emreden bir dinden hukuk demokrasisi ümit ediliyordu. .

Türkiye'nin önemi; kurucusunun önünde hiçbir model olmadan bir İslam toplumunda sekülerizmi kurmaya çalışmasıydı. Ve bu dünyada tek modeldi.

İslamcıların önünde ise bir yüz yıl sonra çok model vardı. Buna rağmen kendilerinden beklenenleri bir kenara bırakarak, bugünün dünyasını yönetmek için 1500 yıl öncesini rehber edindiler.

Bugün Türkiye'de seküler eğitim kaldırıldı, kız ve erkek öğrenciler sınıflarda, üniversite öğrencileri yurtlarda ayrıştırıldı, küçük kız çocukları İslami geleneklere göre yaşamaya başladılar. Evrim teorisi ders kitaplarından çıkarıldı. 90 bin camii iktidarın propaganda merkezi oldu, yerel seçimlerde olduğu gibi... Her üç evlilikten biri çocuk gelin oldu, namus cinayetleri bin kat arttı. İçki görünmez oldu. Memur olmak için artık sadece dini bilgi sınavlarını geçmek gerekiyor.

Türkiye her zaman otoriter yönetimlerle sorun yaşadı. Eski askeri kontrolleri ve devlet baskısını elbette savunmam. Fakat o zamanki otoritenin derdi bireylerin ne yaptıklarıydı. Bugünkü dini otoritenin derdi bireylerin ne olduğuyla ilgili.

İslamcı iktidar, sadece elitlerin seküler olmasıyla suçladı. Oysa toplumun yarısında sekülerizm hala ayaktaysa bunu sıkça kullanılan laik elitlere değil, toplumun en yoksulları olan ve inanç yapıları seküler olan Alevilere borçluyuz. Bugün birçoklarının anlayamadığı AKP'nin bir avuç kalmış gayrimüslime yüzeyde hoşgörü gösterip, Alevilere duyduğu derin nefretin kökü budur.

Kadın sesinin haram sayıldığı, şarkı ve dansların, heykelin ve resmin yasak olduğu, kadın ve erkeğin birbirine yasak yaşadığı bin yıllık bir tarihte, onlara bağnaz köktendinciliğin bütün yasaklarını delerek, türkülerini ve kadınlı erkekli danslarıyla ayakta kaldıkları için borçluyuz.

Bizde çok yaygındır. Dindar değilsen ahlaksızdır. Ve ahlakın tanımı sadece kadın iffeti üstünden yürür. Bu nedenle günahla suç arasında tuhaf bir akrabalık vardır.

Hukukun üstünlüğü temel insanlık prensibi olarak sunuluyor. Elbette her ülke bu ilkeyi kendi geleneklerine uygun şekilde hayata geçirir. Dev bir inanç kitlesi, Kutsal kitabın hukukuna inanıyor. O halde onları hangi ortaklıkla dünyevi seküler hukuka ikna edebileceğiz? O zaman onları suçun kamusal, günahın bireysel bir sorumluluk olduğuna nasıl ikna edeceğiz?

Eğer bir ülkenin siyasi düzeni ve halk desteği dini çitalara göre belirleniyorsa o ülke hukuk üzerinden laik olmadığı sürece, dini yaşama daha uzak duran insanların

hayatını nasıl garanti edebilir. Fakat laik bir düzende dine sadık insanların her zaman yeri vardır.

Maalesef bizimki Ortadoğu'daki son seküler mücadele. Sekülerizm bölgede yenilgiye uğradı ve bundan doğan sonuçlarda bizim avantajımıza gelişmiyor Türkiye için. Batılı siyaset analizcilerin, şüphelendiğinden çok daha fazla etkileyecek. Bu çatışmanın sonuçları dünyayı sandığımızdan çok daha fazla etkileyecektir.

İçinden geçtiğimiz süreç bizim son var oluş çabamız.. Bu var oluşun yollarını aramaya devam edeceğiz. Dünyanın bir yerindeki iyi bir model, bambaşka bir yerde takip edilecek izleri gösterebilir.

Saygılarımla

Şafak Pavey